

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ เด็กพิการถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญ ที่สมควรได้รับการช่วยเหลือ พัฒนา สมรรถภาพ ถ้าเด็กพิการได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาให้ดีที่สุด ก็จะสามารถกลับกลายเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่าแก่ชาติได้ ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ระบุไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน” ประกอบกับ มาตรา 30 วรรค 3 บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่อง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ และสถานะของบุคคล...จะกระทำมิได้” ซึ่งหมายความว่า ประชาชนไทยทุกคนย่อมมีสิทธิทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างน้อย อย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะมีความพิการหรือสุขภาพเป็นอย่างไร ทั้งนี้ รัฐต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและความช่วยเหลือให้ ตามมาตรา 55 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลซึ่งพิการ หรือทุพพลภาพ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 ง)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 10 วรรคสอง กำหนดว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าว มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ” และวรรคสามกำหนดว่า “การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง” (สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 ก) จากเหตุผลดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนได้ให้ความสำคัญและริเริ่มให้บริการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่ม (Early Intervention Services) แก่เด็กพิการและครอบครัวตั้งแต่แรกเกิดเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้เด็กพิการได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ มีความพร้อมที่จะเข้าเรียนร่วมในระดับ

อนุบาลและระดับประถมศึกษาในโรงเรียนทั่วไปมากขึ้นเช่นกัน ประกอบกับรัฐบาลได้ประกาศให้ พุทธศักราช 2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการและกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายว่า "คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน" โดยกำหนดให้โรงเรียนทั่วไปปฏิบัติตามนโยบาย ดังกล่าวด้วย โดยการรับเด็กพิการ หรือเด็กที่มีความบกพร่อง เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ ซึ่งเรียก โรงเรียนเหล่านั้นว่า โรงเรียนจัดการเรียนร่วม (เบญจา ชลธารินทร์, 2546)

โรงเรียนจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เด็กพิการ หรือเด็กที่มีความบกพร่อง เรียนร่วมกับเด็กปกติ นับเป็นนโยบายสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะช่วยให้เด็กด้อยโอกาสเหล่านี้ได้ ให้กลับมามีโอกาสอีกครั้งหนึ่ง นักเรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ เด็กพิการ หรือเด็กที่มีความบกพร่องทั้ง 9 ประเภท ประกอบด้วย 1) บุคคลที่มีความ บกพร่องทางการเห็น 2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) บุคคลที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา 4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ 5) บุคคลที่มีปัญหาทางการ เรียนรู้ 6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 7) บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรือ อารมณ์ 8) บุคคลออทิสติก 9) บุคคลพิการซ้อน (เบญจา ชลธารินทร์, 2548, หน้า 17)

โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ใช้หลัก ในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ซึ่งทำการวิจัย โดย ดร.เบญจา ชลธารินทร์ ซึ่งโครงสร้างซีท (SEAT Framework) นี้ หมายถึงองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) S = Student การดำเนินงานด้านนักเรียน 2) E = Environment การดำเนินงานด้าน สภาพแวดล้อม 3) A = Activities การดำเนินงานด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 4) T = Tools การดำเนินงานด้านเครื่องมือ ดังมีรายละเอียดแต่ละด้าน คือ การดำเนินงานด้านนักเรียน (S = Student) ได้แก่ การดำเนินงานเกี่ยวกับ 1) การเตรียมความพร้อมนักเรียนพิการ หรือที่ม ีความบกพร่อง เช่น การเตรียมความพร้อมในด้านร่างกาย วิชาการ อารมณ์และสังคมและการ ช่วยเหลือตนเอง 2) การเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป เช่น การสอนทักษะการช่วยเหลือ เพื่อนพิการ หรือที่มีความบกพร่อง การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อม (E = Environment) ได้แก่ การดำเนินงานเกี่ยวกับ 1) กายภาพ เช่น การจัดสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด 2) บุคคล ที่เกี่ยวข้อง เช่น แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียนเพื่อกำหนดนโยบายและ แนวทางการดำเนินงานในการจัดการเรียนร่วม การดำเนินงานด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A = Activities) ได้แก่ การดำเนินงานเกี่ยวกับ 1) การบริหารจัดการหลักสูตร เช่น การปรับ หลักสูตรทั่วไป การจัดทำหลักสูตรเฉพาะ การจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะที่จำเป็น

2) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) 3) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 4) การตรวจสอบทางการศึกษา 5) เทคนิคการสอน เช่น การวิเคราะห์งาน การสอนโดยเพื่อนช่วยสอน ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน การเรียนโดยร่วมมือกัน 6) การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน 7) การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและชุมชน 8) การประกันคุณภาพ 9) การรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียน 10) การจัดตารางเรียน 11) การประสานความร่วมมือ 12) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงงาน การดำเนินงานด้านเครื่องมือ (T = Tools) คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับ 1) นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ 2) งบประมาณ 3) ระบบการบริหารจัดการ เช่น การจัดระบบข้อมูล การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล และแผนพัฒนาบุคลากร การสื่อสารภายในองค์กร 4) กฎกระทรวง 5) เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก 6) สื่อ 7) บริการ 8) ตำรา 9) ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา 10) ครู การศึกษาพิเศษและนักวิชาชีพ (เบญจา ชลธารินทร์, 2548, หน้า 5-6)

ทั้งนี้ การดำเนินงานของหน่วยงาน องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนในปัจจุบัน ย่อมเป็นไปตามโครงการที่กำหนดออกแบบไว้ (รัตนะ บัวสนธ์, 2540, หน้า 1) เมื่อผู้ตัดสินใจมีความต้องการหรือมีความจำเป็นที่จะต้องรู้ว่าโครงการได้บรรลุเป้าหมายเพียงใด ควรดำเนินการต่อไปหรือไม่ ควรเปลี่ยนแปลงหรือควรละทิ้ง คำตอบเหล่านี้ยากที่จะได้มาโดยวิธีที่ไม่เป็นทางการ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2532, หน้า 2) ด้วยเหตุนี้สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงหรือดำเนินการไปกับโครงการคือการประเมินโครงการ เมื่อมีการดำเนินโครงการไปแล้วก็จำเป็นต้องหาข้อมูลต่าง ๆ มาพิสูจน์ให้เห็นว่าผลการดำเนินงานของโครงการได้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย หรือประสบกับปัญหาความล้มเหลวมากน้อย เพียงใดอย่างไร (มาเรียม นิลพันธุ์, 2540, หน้า 13) การประเมินโครงการ (Program Evaluation) เป็นกระบวนการที่จำเป็นที่จะไปสู่การสรุปเกี่ยวกับโครงการใดโครงการหนึ่งว่าได้ผลเพียงใด มีสิ่งใดบกพร่องอะไรเป็นปัญหาซึ่งจะใช้สำหรับการตัดสินใจต่อไปว่าควรดำเนินโครงการนั้น ๆ ต่อ ควรปรับขยายหรือยุติโครงการนั้น (ไพศาล หวังพานิช, 2533, หน้า 24) เนื่องจากโครงการต่าง ๆ ที่มีการจัดทำกันส่วนใหญ่จะมีการระบุว่าให้มีการประเมินโครงการอยู่ด้วย แต่ในทางปฏิบัติแล้วการประเมินโครงการมักจะไม่ได้มีการจัดทำกันอย่างจริงจัง ส่วนใหญ่จะเป็นการประเมินโดยผู้ดำเนินโครงการโดยตรงจะไม่มีบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกมาทำการประเมิน จึงทำให้บุคคลอื่นไม่ทราบว่าการเหล่านั้นดำเนินการไปอย่างไร ประสบความสำเร็จแค่ไหน (สุชุม มูลเมือง, 2530, หน้า 2)

ปีการศึกษา 2547 จังหวัดชลบุรี มีโรงเรียนแกนนำในการจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทั้งสิ้น 11 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนชุมชนบ้านหัวกุดญแจ

2) โรงเรียนบ้านห้วยกะปิ 3) โรงเรียนบ้านเขาชก 4) โรงเรียนอนุบาลเกาะจันทร์ 5) โรงเรียนอนุบาลบ่อทอง 6) โรงเรียนพานทอง 7) โรงเรียนวัดนากระรอก 8) โรงเรียนเกาะสีชัง 9) โรงเรียนบ้านเขาบายศรี 10) โรงเรียนบ้านทุ่งกลม 11) โรงเรียนอนุบาลบ้านบางพระ (เบญจา ชลธารินทร์, 2548, หน้า 247) โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เป็นอีกโครงการหนึ่ง ที่ควรมีการประเมินว่าประสบความสำเร็จหรือมีความก้าวหน้ามากน้อยเพียงใด ประกอบกับการดำเนินการของโครงการในจังหวัดชลบุรี ยังไม่มีการประเมินที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้านของโครงการ ได้แก่ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผู้วิจัยจึงสนใจติดตามผลการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดชลบุรี โดยยึดตามกรอบของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้วยวิธีการประเมินโครงการ ซึ่งสารสนเทศได้มาสามารถบ่งชี้ประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และเป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไป

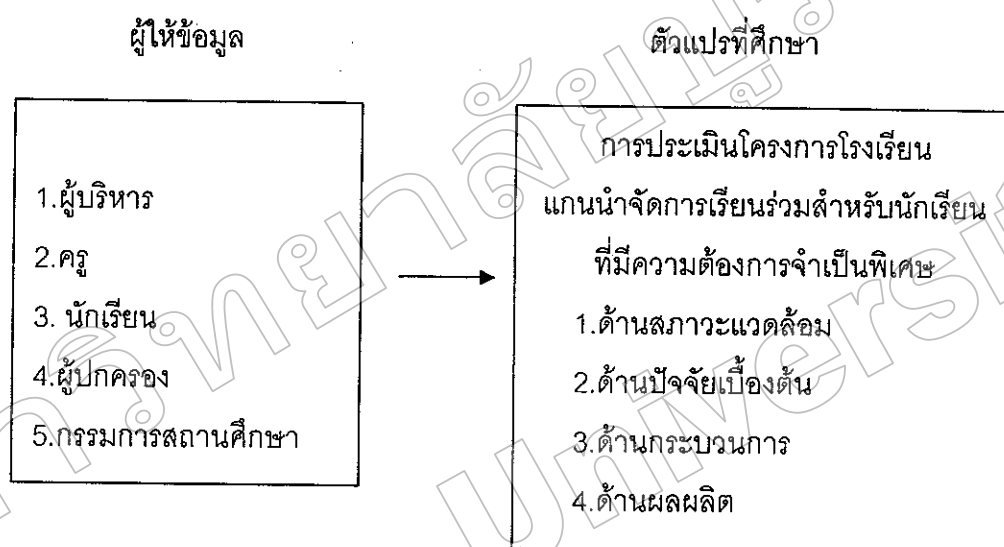
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินสภาวะแวดล้อมของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547
2. เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547
3. เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ประจำปี

ปีการศึกษา 2547 แนวทางที่ใช้ในการประเมินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ผู้วิจัยได้ศึกษาและยึดรูปแบบของการประเมินโครงการโดยใช้ชิปโมเดล ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, n.d. อ้างถึงใน ประทุม รอดประเสริฐ, 2535, หน้า 91-94) โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านสภาวะแวดล้อม (Context: C) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input: I) ด้านกระบวนการ (Process: P) และด้านผลผลิต (Product: P) ซึ่งมีรายละเอียดของการประเมินแต่ละด้าน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบสัมฤทธิ์ผลของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องต่อไปนี้

1. เป็นข้อมูลสารสนเทศแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา ปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. เป็นผลสะท้อนให้ทราบถึงสถานะของการจัดการเรียนร่วมของสถานศึกษาว่ามีความก้าวหน้าอยู่ในระดับใด ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นอันนำไปสู่การกำหนดนโยบายทางการศึกษาของประเทศให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

3. เป็นข้อมูลให้สถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในการจัดการศึกษาพิเศษ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน ได้รับทราบความก้าวหน้าในทางปฏิบัติและประสิทธิผลของการจัดการเรียนร่วมของสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนร่วม

4. เป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาโดยการนำเครื่องมือ รูปแบบ ระเบียบวิธีการประเมินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ไปประยุกต์ใช้ในการประเมินอย่างเป็นระบบ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การประเมินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี มีขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จะประเมินตามรูปแบบการประเมินโดยใช้ชิปโมเดล (CIPP Model) ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ในปีการศึกษา 2547 ประกอบด้วย 11 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนชุมชนบ้านหัวกุ่ม 2) โรงเรียนบ้านห้วยกะปิ 3) โรงเรียนบ้านเขาชก 4) โรงเรียนอนุบาลเกาะจันทร์ 5) โรงเรียนอนุบาลบ่อทอง 6) โรงเรียนพานทอง 7) โรงเรียนวัดนากระรอก 8) โรงเรียนเกาะสีชัง 9) โรงเรียนบ้านเขาบายศรี 10) โรงเรียนบ้านทุ่งกลม 11) โรงเรียนอนุบาลบ้านบางพระ รวมทั้งสิ้น จำนวน 16,149 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547 จำนวน 385 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ประเมิน

3.1 การประเมินด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ ได้แก่ ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ สภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชนในการยอมรับต่อกิจกรรมโครงการ

3.2 การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ได้แก่ ความพร้อมและความเพียงพอ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์

3.3 การประเมินด้านกระบวนการของโครงการ ได้แก่ การดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การดำเนินงานตามภารกิจของโรงเรียนตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ซึ่งได้แก่ ด้านนักเรียน (S: Students) ด้านสภาพแวดล้อม (E: Environment) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A: Activities) ด้านเครื่องมือ (T: Tools) และปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

3.4 การประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ได้แก่ ศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หมายถึง การใช้เทคนิคทางการวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ ใช้วัดประสิทธิผลของโครงการและช่วยในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะประเมินตามรูปแบบการประเมินโดยใช้ชิปโมเดล (CIPP Model) ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ซึ่งมีรูปแบบการประเมิน 4 ด้าน คือ

1.1 การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และประเมินสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชนในการยอมรับต่อกิจกรรมของโครงการ

1.2 การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับความพร้อมความเพียงพอในด้านบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ที่จะให้โครงการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

1.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับการดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเมินการดำเนินงานของโรงเรียน และปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียน

1.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับการผลิการดำเนินงานของโครงการว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของตนหรือไม่

2. การเรียนร่วม หมายถึง การจัดเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ

3. โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ในปีการศึกษา 2547

4. นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เด็กพิการ หรือเด็กที่มีความบกพร่อง หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่อง 9 ประเภท ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้แก่

4.1 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับ: จิกน้อย จนถึงตาบอดสนิท แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือคนตาบอด และ คนเห็นเลือนราง

4.2 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยิน การรับฟังเสียงต่าง ๆ บกพร่อง ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ หูหนวก กับ หูตึง

4.3 บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หรือบุคคลปัญญาอ่อน นับเป็นคนพิการประเภทหนึ่ง ซึ่งหมายถึง บุคคลที่มีพัฒนาการช้ากว่าคนทั่วไป

4.4 บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือ สุขภาพ หมายถึง บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมส่วน อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งขาดหายไป กระดูก หรือกล้ามเนื้อพิการ เจ็บป่วยเรื้อรังรุนแรง มีความพิการของระบบประสาท มีความลำบากในการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติ

4.5 บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยา ทำให้เด็กมีปัญหาในการใช้ภาษา ทั้งในการฟัง การอ่าน การพูด การเขียน และการสะกดคำ หรือมีปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์ ปัญหาดังกล่าวมิได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกาย แขน ขา ลำตัว การได้ยิน ระดับสติปัญญา อารมณ์ และสภาพแวดล้อม

รอบตัวเด็ก

4.6 บุคคลที่บกพร่องทางการพูดและภาษา หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องในเรื่องของการออกเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือ บุคคลที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจ การใช้ภาษาพูด การเขียน และ/หรือ ระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบของภาษา เนื้อหาของภาษา และ หน้าที่ของภาษา

4.7 บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ หมายถึง เด็กที่แสดงพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากเด็กทั่วไป และพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนนี้ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็กและของผู้อื่น พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนนี้เป็นผลมาจากความขัดแย้งระหว่างเด็ก กับสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก และ/หรือ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวเด็กเอง

4.8 บุคคลออทิสติก หมายถึง บุคคลที่มีความผิดปกติทางพัฒนาการอย่างหลากหลาย รอบด้าน ในด้านสังคม ภาษา และการสื่อสาร อารมณ์ พฤติกรรม ความสนใจในกิจกรรม และการกระทำซ้ำ ๆ ประสาทสัมผัสการเล่นและการจินตนาการซึ่งเป็นผลมาจากความผิดปกติของโครงสร้างหน้าที่การทำงานของสมอง ระบบประสาทส่วนกลางบางส่วนและความผิดปกติ

4.9 บุคคลพิการซ้อน หมายถึง คนที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภท ในบุคคลเดียวกัน เช่น บุคคลปัญญาอ่อนที่สูญเสียการได้ยิน เด็กที่หูหนวกและตาบอด

5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือบุคคลที่ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547

6. ครู หมายถึง ครูของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547

7. นักเรียน หมายถึง นักเรียนทั่วไป ที่ไม่มีความบกพร่องใด ๆ ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547

8. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียน
แกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547

9. กรรมการสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบ
กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ซึ่งประกอบด้วย
ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า
ผู้ทรงคุณวุฒิ ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มี
ความต้องการจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2547

10. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต
ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดชลบุรี ได้แก่ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 2) สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 และ 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3